

**ज्ञान प्रबोधिनी नेतृत्व संवर्धन केंद्र
प्रशासकीय नेतृत्वाच्या पायाभरणीसाठी...
लीडरशीप फाउंडेशन व प्रिपरेटरी कोर्स
(१२ वी ते पदवीपूर्व विद्यार्थ्यांसाठी)
२०२२ चे माहितीपत्रक**

समाज परिवर्तनासाठी
नेतृत्व संवर्धन

**Know, Explore & Enrich
Self
Society & System**

यशस्वी वाटचालीला सुरुवात...

आपला दोन वर्षांचा अभ्यासक्रम पूर्ण केलेल्या
५ विद्यार्थ्यांची २०२० UPSC मध्ये निवड
मृणाली जोशी महाराष्ट्रात पहिली (AIR 36)

- सुमारे ३०० विद्यार्थी स्पर्धा परीक्षांची तयारी करीत आहेत
- सुमारे १५० जण विविध क्षेत्रांत कर्तृत्व फुलवत आहेत

ऑनलाइन-ऑफलाइन
वर्गासाठी
आजच नोंदणी करा...
एकच तुकडी...मर्यादित प्रवेश!

या कोर्समध्ये का सहभागी व्हावे?

आजच्या देशस्थितीबद्दल अस्वस्थता आहे?

या परिस्थितीमध्ये बदल घडवून आणण्याची इच्छा आहे?

त्यासाठी स्पर्धा परीक्षा देऊन, प्रशासकीय अधिकारी होऊन, उत्तम Perform करायचे आहे?

सामाजिक क्षेत्रात पुढाकार घेऊन, गटउभारणी करून, विकासातील अडथळे, अन्याय, विषमता दूर करू इच्छिता?

तर मग महाविद्यालयीन शिक्षण घेता-घेता मनातल्या या ऊर्मीला नियोजनबद्ध पूर्वतयारी व अनुभवाधारित पायाभरणीची जोड द्यायलाच हवी. यासाठी ज्ञान प्रबोधिनीचे नेतृत्व संवर्धन केंद्र ही योग्य निवड ठरेल!

नेतृत्व संवर्धनाच्या क्षेत्रातला ज्ञान प्रबोधिनीचा प्रदीर्घ अनुभव आणि राष्ट्रीय व राज्यस्तरावरील एक हजाराहून अधिक प्रशासकीय अधिकारी घडविणाऱ्या ज्ञान प्रबोधिनी स्पर्धा परीक्षा केंद्राची यशस्वी वाटचाल यांच्या संयोगातून २०१४ साली 'लीडरशीप फाऊंडेशन व प्रिपरेटरी कोर्स' ला प्रारंभ झाला.

समृद्ध, समर्थ अन् विकसित भारताचे स्वप्न प्रत्यक्षात आणण्यासाठी खरी गरज आहे ती विविध क्षेत्रांमध्ये कार्यक्षम, चारित्र्यसंपन्न आणि समाजाभिमुख नेतृत्वाची! अशा नेतृत्वाला धुमारे फुटतात ते महाविद्यालयीन आणि पदव्युत्तर वयात! या धुमान्यांना योग्य दिशा मिळावी, आवश्यक असे प्रशिक्षण मिळावे, कर्तृत्ववान व्यक्तींचा सहवास लाभावा, तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन लाभावे आणि प्रत्यक्ष कामाची - अनुभवांची संधी मिळावी यासाठी २०१८ मध्ये 'लीडरशीप फाऊंडेशन कोर्स' सुरू झाला.

या दोन्हीपैकी कोणत्याही कोर्समध्ये सहभागी होऊन, मोठमोठी स्वप्ने पाहायला आणि ती प्रत्यक्षात आणण्यासाठी स्वतःला सक्षम करायला शिकू या. 'Know, Explore & Enrich - Self, व 'Know & Explore Society & Systems to Enrich it' यावर आधारित हा अभ्यासक्रम तुम्हाला निश्चितच समृद्ध करेल.

नेतृत्वाची क्षमता असताना निव्वळ मार्क-पदवी-नोकरीच्या आंधळ्या शर्यतीत का धावताय? प्रशासकीय क्षेत्रात अथवा अन्य कोणत्याही क्षेत्रात अर्थपूर्ण करिअर करण्याची व नेतृत्व करण्याची इच्छा असलेल्या सर्वच युवक-युवतींनी या कोर्समध्ये आवर्जून सहभागी व्हावे.

संस्थात्मक पार्श्वभूमी

- * **ज्ञान प्रबोधिनी** - 'रूप पालटू देशाचे' असं स्वप्न उराशी बाळगून स्वामी विवेकानंदांच्या तत्त्वविचाराला मूर्तरूप देणारी संस्था-संघटना म्हणून (१९६२ मध्ये) ६० वर्षांपूर्वी ज्ञान प्रबोधिनीच्या कार्याला प्रारंभ झाला. शिक्षण, संशोधन, ग्रामविकसन, आरोग्य, नेतृत्व संवर्धन, स्त्रीशक्ती प्रबोधन, राष्ट्रीय एकात्मता व सामाजिक उद्योजकता या विविध कार्यक्षेत्रांमध्ये ज्ञान प्रबोधिनीचे काम विस्तारलेले आहे.
- * **ज्ञान प्रबोधिनी स्पर्धा परीक्षा केंद्र** - १९९५ साली सुरू झालेल्या या केंद्रातून आजपर्यंत सुमारे ७५० अधिकारी राज्य सेवेत तर ५७५ अधिकारी केंद्रीय लोकसेवेत कार्यरत आहेत. वैशिष्ट्यपूर्ण शिक्षणप्रणाली, सामाजिक जाणीवा विकसित करणारे अनुभव, स्व-ओळख व विकासाला पोषक सत्रे, वैयक्तिक समुपदेशन व मार्गदर्शन आणि यशस्वी अधिकाऱ्यांचे अनुभवकथन ही या केंद्राची वैशिष्ट्ये.
- * **नेतृत्व संवर्धन केंद्र** - 'समाज परिवर्तनासाठी नेतृत्व संवर्धन' असे उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठेऊन ज्ञान प्रबोधिनीच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षात, २०१२ साली या केंद्राला प्रारंभ झाला. विविध क्षेत्रांमध्ये, १८ ते ३५ वयोगटातील युवक-युवतींमधील नेतृत्व संवर्धन करण्यासाठी विविध अभ्यासक्रम, प्रशिक्षणवर्ग, कार्यशाळा, व्याख्याने यांचे आयोजन करण्यावर या केंद्राचा भर आहे. आजपर्यंत नियमित प्रशिक्षण वर्गांमध्ये ८०० पेक्षा अधिक प्रासंगिक कार्यशाळा, व्याख्याने यांमध्ये सात हजारांहून अधिक युवक-युवती सहभागी झाले आहेत. या केंद्रातील पाच विद्यार्थी - UPSC मध्ये निवडले गेले आहेत व सुमारे २५० जण सध्या अभ्यास करत आहेत.
- **केंद्राचे ध्येयवाक्य (Vision Statement)** - 'समाज परिवर्तनासाठी नेतृत्व संवर्धन'
- **केंद्राचे कार्यविधान (Mission Statement)** - प्रशासकीय व व्यवस्थापन क्षेत्र, सामाजिक क्षेत्र आणि संघटन व मनुष्यघडणीचे क्षेत्र या तीन क्षेत्रांमधे लागणारी नेतृत्व कौशल्ये, गुण, वृत्ती व प्रेरणा यांच्या पायाभरणीसाठी व विकासासाठी १८ ते ३५ वयोगटातील युवक युवतींच्या प्रशिक्षणाचे व अनुभवशिक्षणाचे नियमित व प्रासंगिक कार्यक्रम राबविणे व त्यातून नेतृत्व गुणविकसनाची शिक्षण प्रणाली विकसित करणे.

लीडरशीप फाउंडेशन व प्रिपरेटरी बेसिक कोर्स

सर्वसाधारण माहिती व अपेक्षा

- **कोर्स कोणासाठी?** – समाजाभिमुख, कार्यक्षम व चारित्र्यसंपन्न नेतृत्व करण्यासाठी प्रशासकीय अधिकारी होऊ इच्छिणारे, कोणत्याही विद्याशाखेत पदवीपूर्व शिक्षण घेत असेलेले विद्यार्थी (undergraduate students) या कोर्समध्ये प्रवेश घेऊ शकतात.
- **कोर्सचे स्वरूप** – हा कोर्स २ वर्षांचा असून त्यामध्ये १-१ वर्षांचे २ अभ्यासक्रम बेसिक (जिज्ञासा) व ॲडव्हान्स (आकांक्षा) या नावाने चालतात. बेसिक कोर्स केलेल्या विद्यार्थ्यांनाच ॲडव्हान्सच्या वर्गांमध्ये प्रवेश मिळतो.
- **कोर्सचे तपशील** –
कालावधी – जुलै २०२२ ते मार्च २०२३ (बेसिक) व जून २०२३ ते मार्च २०२४ (ॲडव्हान्स)
वेळ – सोमवार ते शुक्रवार सायं. ६ ते रा.८, शनिवारी दु. ४ ते रा. ७.३०
विद्यार्थी संख्या – प्रत्येक बॅचमध्ये ६० विद्यार्थ्यांना प्रवेश. **सहभागाचे स्वरूप** – Online व Offline दोन्ही पद्धतींनी.
- **Faculty/प्रशिक्षक** – UPSC ची मुख्य परीक्षा उत्तीर्ण झालेले/पद मिळवलेले विद्यार्थी-अध्यापक प्रिपरेटरीचा अभ्यासक्रम शिकवतात, तर अभ्यासकौशल्ये, व्यक्तिमत्त्व व नेतृत्व विकसनातील विविध विषय तज्ज्ञ व्यक्ती शिकवतात. वैयक्तिक व गटशः Mentoring/मार्गदर्शन तज्ज्ञ व्यक्तीद्वारा उपलब्ध.
- **वर्गाचे माध्यम** – प्रिपरेटरीची सत्रे प्रामुख्याने इंग्रजीमधून घेतली जातात. गटाच्या आवश्यकतेनुसार गरजेपुरता मराठीचा वापर केला जातो. फाउंडेशनचे सर्व कार्यक्रम प्रामुख्याने मराठी भाषेतून होतात. गटाच्या गरजेनुसार इंग्रजीचा वापर केला जातो.
- **Study Material-Notes बाबत** – विद्यार्थ्यांनी स्वयंअध्ययन कौशल्यांचा वापर करून स्वतःची टिपणे काढावीत, यावर भर असतो. आवश्यकतेनुसार मर्यादित स्वरूपात टिपणे दिली जातात.
- **अभ्यासिका व ग्रंथालय** – विद्यार्थ्यांना अभ्यास करण्यासाठी सकाळी ७ ते रात्री १० या वेळात अभ्यासिकेची सोय उपलब्ध आहे. मर्यादित जागा उपलब्ध. त्याचे स्वतंत्र शुल्क भरावे लागेल. तसेच अवांतर वाचनासाठी स्वतंत्र शुल्क भरून ज्ञान प्रबोधिनीच्या नेतृत्व संवर्धन ग्रंथालयामध्ये सभासद होता येईल.
- **वर्गाचे नियोजन** – वर्षाच्या सुरुवातीला वार्षिक आराखडा व सत्राचे नियोजन दिले जाते. यामध्ये कोणत्या महिन्यात कोणते विषय शिकविले जाणार व कोणते कार्यक्रम व मूल्यमापन होणार याची माहिती दिली जाते. दर शनिवारी पुढील आठवड्यातील तासांचे विषय व प्रकरणांनुसार वेळापत्रक दिले जाते.
- **पथक योजना** – सर्व विद्यार्थी विविध गटांमध्ये (पथकांमध्ये) विभागले जातात. त्यांना नियमित व प्रासंगिक कामांच्या जबाबदाऱ्या दिल्या जातात. त्या त्यांनी पथकाने मिळून करावयाच्या असतात. ही कामे करता करता विद्यार्थ्यांनी व्यावहारिक ज्ञान वाढविण्याचा, नियोजन व कार्यवाही कौशल्यांचा सराव करण्याचा, गटात काम करण्याचा व नेतृत्व करण्याचा अनुभव घ्यावा व त्यादृष्टीने सर्व विद्यार्थ्यांनी मनापासून सहभागी व्हावे ही अपेक्षा असते. प्रत्येक पथक आपले पथकप्रमुख निवडतात. दर दीड महिन्यांनी पथकप्रमुख बदलतात. पथकप्रमुखांची साप्ताहिक बैठक होते. त्यात कामांचा आढावा, त्यातून होणारे शिक्षण व नेतृत्वाच्या विविध पैलूंचा चर्चा व मार्गदर्शन होते.
- **प्रार्थना व उपासना** – वर्गाची सुरुवात व शेवट सामूहिक प्रार्थनेने होतो तर आठवड्यातून एकदा दर शनिवारी उपासना होते. स्वयं-विकासासाठी, स्वतःच्या आयुष्यातले ध्येय ठरविण्यासाठी या सर्वांचा डोळसपणे कसा वापर करायचा याबाबत वेळोवेळी मार्गदर्शन केले जाते.
- **मूल्यमापन व प्रमाणपत्र** – वर्षभरात फाउंडेशन व प्रिपरेटरी या दोन्ही भागांचे मिळून विविध परीक्षा, Assignments, presentations, प्रकल्प, विविध उपक्रमांमधला सहभाग, उपस्थिती इ. च्या आधारे १००० गुणांचे मूल्यमापन केले जाते. त्यामध्ये प्रत्येक विभागात प्रत्येकी ४०% पेक्षा अधिक व एकूण मिळून ५०% पेक्षा अधिक गुण मिळविणाऱ्यांना प्रमाणपत्र दिले जाते व विशेष गुणवत्ता मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना बक्षिसेही दिली जातात.
- **नियमित अभ्यासाचा आग्रह** – रोजच्या तासांव्यतिरिक्त विद्यार्थ्यांनी रोज सरासरी ३ ते ४ तास UPSC च्या परीक्षेसाठीचा स्वतःचा अभ्यास नियमितपणे करणे अपेक्षित आहे. वर्गात येण्यापूर्वी त्या त्या प्रकरणाचे पूर्ववाचन करून व प्रश्न काढून विद्यार्थ्यांनी बसावे व लक्षपूर्वक विषय समजून घ्यावा, तरच वर्गात शिकविलेले समजू शकेल. दिलेले गृहपाठ, Assignments, Presentations, NCERT व अन्य संदर्भ पुस्तकांचे, तसेच वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांचे नियमित वाचन, टिपणे काढणे, पाक्षिक परीक्षांचा अभ्यास इ. गोष्टी वेळच्यावेळी करणे अपेक्षित आहे, त्यातूनच UPSC च्या परीक्षेची पूर्वतयारी योग्य गतीने होऊ शकेल.
- **उपस्थिती व शिस्त** – विद्यार्थ्यांची किमान ८०% उपस्थिती आवश्यक आहे. सलग ३ दिवसांपेक्षा अधिक काळ अनुपस्थित राहण्यासाठी वर्ग समन्वयकाला लेखी परवानगी देणे अनिवार्य आहे. शिक्षणाला पूरक असेच वर्गाचे वातावरण राहील यासाठी विद्यार्थ्यांनी मूलभूत शिस्तीचे स्वयंस्फूर्तीने पालन करणे अपेक्षित आहे.

लीडरशीप फाउंडेशन व प्रिपरेटरी कोर्स - २ वर्षांचा अभ्यासक्रम

Foundation

Personality Development

- Physical Development
- Mental Development
- Intellectual Development
- Emotional Development
- Social Development
- Spiritual Development
- Challaneges of Youth
- Meaningful Career & Life Goals
- Knowing & Exploring Self

Leadership Skills Development

- Goal Setting & Vision Building
- Planning & Execution
- Effective Communication
(Public Speaking, Debate, Meeting Management, Group Discussion, Interviewing)
- Problem Solving
- Decision Making
- Team Work & Team Building
- Leadership Functions, Roles & Styles
- Self Motivation & Motivating Others
- Project Management
- Creative Thinking
- Critical Thinking

Nurturing Leadership Qualities

- Taking Initiative
- Facing Unexpected Situations
- Being Responsible & Responsive
- Confidence Building
- Stretching the abilities
- Reflective Thinking & Metacognition
- High Energy Level & Enthusiasm

Exploring the System & Society

- Knowing different Government Systems operating at Local, Block & District Level
- Understanding the contribution of various Factors and Stake holders in the development of a Block & District
- Exploring the dynamics involved in various sections of the Society
- Discussing various developmental issues
- Attending Lectures & Seminars

Preparatory

GS/CSAT

- Polity, History, Geography,
- Science & Tech., Economics,
- Ethics, Social Issues, GMAT, BNDI
- Comprehension, Essay, LRAA

UPSC Orientation

- Exam Pattern
- Various Services
- Syllabus
- Planning
- Books & References
- E-References
- Prelim Strategy
- Selection of Optional
- Writing Mains
- Question Paper
- MCQ Approach
- Personality Test

Study Skills

- Study Steps & Methods
- Reading
- Listening & Questioning
- Comprehension
- Writing
- Information Gathering & Organising
- Information Processing
(Charts, Notes taking & making, Mind Maps)
- Effective techniques of E-Surfing
- Memory Technique
- Revision Techniques
- Presentation & Seminar
- Group Study Methods

Current Events

- How to read Newspaper & Periodicals
- Importance & Relevance of a news
- Smart Questioning
- Organising Relevant Data & Information
- Analysis & Interpretation
- Developing Perspective
- Group Discussion & News Circle

कोर्सचे स्वरूप

लीडरशीप फाऊंडेशन व प्रिपरेटरी अशा दोन भागांमध्ये अभ्यासक्रम विभागलेला असून दोन्ही भाग तितकेच महत्त्वाचे आहेत व प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी दोन्ही भाग पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

१) लीडरशीप फाऊंडेशन

आत्मविश्वास वाढविणाऱ्या व नेतृत्वाची पायाभरणी करणाऱ्या खालील सर्व उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभागी होणे अपेक्षित आहे. प्रत्येक वर्गामध्ये वर्षभरात १५ दिवस निवासी उपक्रम होतील.

तपशील	Basic (जिज्ञासा)	Advance(आकांक्षा)
१. निवासी उपक्रम (दीड ते साडेतीन दिवसांचे)	- गिरिभ्रमण रात्रसहल - सायकल सहल (सुमारे १२५ कि.मी.) - तंबूंमधील साहस शिबिर - ग्रामीण परिचय शिबिर - नेतृत्व संवर्धन शिबिरे (दोन)	- तालुका अभ्यास सहल - जिल्हा अभ्यास सहल - नेतृत्व संवर्धन शिबिर - वैचारिक अभ्यास शिबिर - गिरिभ्रमण सहल
२. अनिवासी उपक्रम	- गटकार्ये/जोडीकार्ये - समाजभान प्रकल्प	- व्यक्ति/जोडी/गटकार्ये - समाज योगदान प्रकल्प
३. व्यक्तिमत्त्व विकसन सत्रे	- १० सत्रे	- १० सत्रे
४. नेतृत्व व विचार कौशल्ये सराव	- ६ सत्रे	- ६ सत्रे
५. पथकप्रमुख बैठक	- आठवड्यातून एकदा मार्गदर्शनपर बैठक (वर्षभरात ५०% विद्यार्थ्यांना पथकप्रमुख होण्याची संधी!)	
६. ऐच्छिक उपक्रम	नेतृत्व अनुभवण्याच्या, समृद्ध करण्याच्या, अभिव्यक्त करण्याच्या अनेक संधी ! - आपापल्या महाविद्यालयांमध्ये संकल्प व्याख्यानमालेचे आयोजन. - ग्रेट भेट मुलाखत स्पर्धा, मेळावे, कार्यशाळा यांचे आयोजन. - युवोन्मेष या नियतकालिकात लेखन, संपादन, वितरण, अर्थ उभारणी इ. मध्ये सहभाग. - सुट्ट्यांमध्ये महाराष्ट्रात व महाराष्ट्राबाहेर अन्य राज्यांमध्ये ४ ते ८ दिवसांच्या अनुभवसमृद्ध करणाऱ्या अभ्यास सहली. - ज्ञान प्रबोधिनीतील ज्ञानसेतू, युवोन्मेष, नागरवस्ती प्रकल्प, दुष्काळ निवारण कार्य, ग्रामविकसन, छात्र प्रबोधन, युवक,युवती कार्य इ. विभागांच्या उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याची, जबाबदारी घेण्याची संधी. - २ ते ३ महिने मिळून १०० तास कार्यानुभव व अर्थार्जनाची संधी!	

२) प्रिपरेटरी

नेतृत्वाची पायाभरणी होण्याबरोबरच प्रशासकीय सेवा परीक्षांच्या पूर्वतयारीसाठी हा अभ्यासक्रम तयार करण्यात आलेला आहे. GS व CSAT सत्रे दोन तासांची व अन्य सत्रे एक तासांची असतील.

तपशील	Basic (जिज्ञासा)	Advance (आकांक्षा)
१. GS व CSAT	सर्व विषयांची मिळून १२० सत्रे	बेसिक मधील विषयांचा सखोल अभ्यास करण्यासाठी सर्व विषयांची मिळून एकूण १२० सत्रे (प्रत्येकी दोन तासांची)
२. सद्य घडामोडींचा अभ्यास	साप्ताहिक एक तास	साप्ताहिक एक तास
३. UPSC Orientation	१० सत्रे (प्रत्येकी एक तासाची)	८ सत्रे (प्रत्येकी एक तासाची)
४. अभ्यास कौशल्ये, सवयी, तंत्रे	२० सत्रे (प्रत्येकी एक तासाची)	१० सत्रे (प्रत्येकी एक तासाची)
५. प्रशासकीय कार्यालये व अधिकारी भेटी	प्रत्येक वर्षी २ प्रशासकीय कार्यालयांना भेटी व ४ प्रशासकीय अधिकाऱ्यांची अनुभवकथने	
६. मूल्यमापन	- दर पंधरा दिवसांनी लेखी परीक्षा, उत्तरपत्रिकांचे विश्लेषण व चर्चा - प्रत्येकाने वर्षातून २ वेळा विषयातील छोटे प्रकरण १० मिनिटांच्या Presentation द्वारा वर्गातील सर्वांना समजावून सांगणे - प्रत्येक विषयाच्या, अभ्यासाला पुढावा देणाऱ्या Assignments - कोर्सच्या शेवटी UPSC Prelim प्रमाणे GS व CSAT या विषयांची परीक्षा - सद्य घडामोडीसंदर्भात प्रकल्प	

प्रवेश प्रक्रिया

प्रवेश निश्चित करण्यासाठी खालील कृती दिलेल्या क्रमाने कराव्यात -

- कोर्सला प्रवेश घेण्याकरता शेजारील QR Code स्कॅन करून अथवा त्यावर क्लिक करून 'नेतृत्व संवर्धन केंद्रा'च्या संकेतस्थळावर जावे.
 - संकेतस्थळावर दिलेल्या दुव्यावर (Link वर) जाऊन सर्वप्रथम चौकशी अर्ज (Enquiry Form) भरावा. चौकशी अर्ज Submit झाल्यानंतर १५११६९००१३ या क्रमांकावर व्हॉट्सॲप मेसेज करावा व प्रवेश अर्जाची (Admission Form ची) Link व शुल्क भरण्याचे तपशील मिळवावेत.
 - खाली दिलेले शुल्काचे तपशील पाहून ऑनलाइन शुल्क भरावे त्याच्या पावतीची डिजीटल प्रत अथवा स्क्रीन शॉट काढून ठेवावा.
 - सर्व तपशीलांसह प्रवेश अर्ज पूर्ण भरावा. तसेच शुल्क भरल्याच्या पावतीचा फोटो किंवा पीडीएफ प्रवेश अर्जात जोडावी. त्यानंतरच प्रवेश अर्ज Submit करता येईल.
- * प्रवेश अर्ज Submit झाल्यानंतर पुढील सात दिवसांत केंद्रातून तुम्हाला फोन अथवा इ-मेल द्वारे संपर्क केला जाईल व प्रवेश निश्चित झाल्याचे कळवण्यात येईल.
- * प्रवेश अर्ज असमाधानकारक असल्यास प्रवेश रद्द केला जाईल. अशा व्यक्तींना भरलेले पूर्ण शुल्क परत दिले जाईल. त्याबाबतचे अंतिम निर्णय विभागप्रमुख, नेतृत्व संवर्धन केंद्र यांच्याकडे असतील.
- वरील प्रक्रियेत कुठल्याही स्वरूपाची अडचण आल्यास किंवा एखादी गोष्ट समजत नसल्यास केंद्राच्या कार्यालयात प्रत्यक्ष येऊनही ही प्रक्रिया पूर्ण करता येईल.

शुल्क

- प्रवेश निश्चिती - २५ जूनपर्यंत किमान रु. २५,०००/- भरून आपला प्रवेश निश्चित करावा.
- शुल्क - Basic वर्गासाठी - Offline रु. ५५,०००/- (सर्वसमावेशक, GST दरासह)
Online रु. ५०,०००/- (सर्वसमावेशक, GST दरासह)

शुल्क भरण्याच्या दिनांकानुसार सवलत तपशील				
शुल्क भरण्याचे तपशील	प्रत्यक्ष (Offline)		झूमद्वारा Online	
	सवलत	एकूण शुल्क	सवलत	एकूण शुल्क
१. ३१ मे २०२२ पर्यंत एकदम/टप्प्या-टप्प्यांत पूर्ण शुल्क भरल्यास	१०,०००/-	४५,०००/-	१०,०००/-	४०,०००/-
२. २५ जून २०२२ पर्यंत एकदम/टप्प्यांत पूर्ण शुल्क भरल्यास	५,०००/-	५०,०००/-	५०००/-	४५,०००/-
३. तीन टप्प्यांत शुल्क भरण्यासाठी अंतिम तारखा व रकमा २५ जून २०२२ (२५,०००) ३१ ऑगस्ट २०२२ (२०,०००) ३१ ऑक्टोबर २०२२ (१०,०००/५,०००)		५५,०००/-		५०,०००/-

● शुल्कात सवलत

- आर्थिकदृष्ट्या वंचित गटातल्या ३ ते ५ विद्यार्थ्यांना शुल्कामध्ये ४०% पर्यंतची सवलत दिली जाईल. गरजू विद्यार्थ्यांनी सवलत मिळवण्यासाठी प्रवेश निश्चितीच्या वेळी तसा अर्ज करावा. विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक गुणवत्ता व मुलाखत यांच्या आधारे १ ऑगस्ट २०२२ पूर्वी शिष्यवृत्ती जाहीर केली जाईल.